

מ"ת (חיפה) 45851-11-24 - מדינת ישראל נ' אסיל נסאר

מ"ת (חיפה) 45851-11-24 - מדינת ישראל נ' אסיל נסאר ואח' מחוזי חיפה

מ"ת (חיפה) 45851-11-24

מדינת ישראל

נגד

1. אסיל נסאר

2. מיאר הייב (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[19.01.2025]

כבוד השופט ניצן סילמן

החלטה

בעניין משיבה 2

1. כנגד המשיבה הוגש כתב אישום יחד עם אחרת, המייחס להן עבירות שוד בנסיבות מחמירות, נטילת והחזקת אמצעי תשלום, שימוש והונאה באמצעי תשלום בנסיבות מחמירות, תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, שיבוש מהלכי משפט ועוד. המשיבה והנאשמת הנוספת תקפו מתלוננת, בת 78, שהינה שכנתן, לרבות באלימות פיזית של ממש.
2. אין מחלוקת בדבר ראיות לכאורה; די בהודעות המתלוננת ובשחזור שעשתה, ובחלק ניכר מהדברים קיימות הודעות הן של הנאשמת הנוספת והן של המשיבה דנן. עניינה של המשיבה הופנה לשירות המבחן.
3. המשיבה ביקשה לבחון עבודה אפשרות חלופה טיפולית. שירות המבחן ערך כמה וכמה תסקירים בנושא זה.
4. בתסקיר הראשון מיום 19/12/24 פורטו נסיבות גדילתה של המשיבה, בעיית צריכת האלכוהול ונתבקש תסקיר משלים. תסקיר משלים התקבל ביום 5/1/25 שם עלה באופן מובהק כי נוכח נטייתה המינית של המשיבה עורר הדבר קושי במשפחתה ולמעשה הופעלו עליה לחצים ולחצים שונים הדבר הוביל להידרדרות במצבה הרגשי והתפקודי. עוד פורט כי המשיבה הידרדרה מבחינה כספית.
5. שירות המבחן סבר כי מדובר במי שחווה רגיעה נוכח השלכות מעורבותה הפלילית, מגלה הבנה לבעייתיות בהתנהגותה סביב צריכת האלכוהול.
6. שירות המבחן מצא כי קיימות נקודות אור- למשיבה יכולות תפקודיות, נעדרת עבר פלילי ורמת הסיכון להישנות מעורבותה הינה בינונית.
7. שירות המבחן ביקש שהות על מנת לבחון ערבים מגבים ומסגרת מתאימה.
8. לאחר ביצוע בדיקות רפואיות המליץ שירות המבחן על שילוב המשיבה בקהילה הטיפולית "דרך אריאלה", הגם שזו ממוקמת בחיפה, תוך שציין כי רמת הסיכון מאפשרת שילוב המשיבה בטיפול, וכי שילוב המשיבה בהליכי טיפול יפחית הסיכון הנשקף מהמשיבה.
9. היום ראיתי לשמוע מערך הערבים המפקחים המוצע. הבהרתי כי מעבר לליווי לדיונים או טיפולים, תפקידם להתמצא בהעברת המשיבה למשטרה, ותו לא.

10. המאשימה ציינה כי המשיבה אינה עומדת בתנאים שנקבעו בהלכה הפסוקה לקיום הליכי טיפול וגמילה בשלב המעצר; ב"כ המשיבה הבהירה כי אין בכוונתה לנהל הליך עיקרי והטעימה ההמלצות החוזרות ונשנות של שירות המבחן.
11. יש לתת הדעת לכך כי המשיבה גם ביצעה ראיון בקהילה ונמצאה מתאימה (כך שמדובר למעשה בשני גורמי טיפול שסברו שהפרוגנוזה חיובית).
12. המקרה אינו פשוט; סופו של דבר לדידי, מניעת הפנית המשיבה להליכי גמילה לעת זו, תהיה החמצת הזדמנות.
13. ראשית- המלצות התסקירים כולם לשילוב בחלופה טיפולית היו חיוביות; גם אם מעמד ההמלצה אינו כשל המלצה שלילית, עדיין יש משקל מהותי להתרשמות שירות המבחן בשקילת חלופה, במיוחד בחלופה טיפולית.
14. שנית- המשיבה הבינה הנזק שגורמת התנהגות אלימה; הסתבכותו של המשיבה נבעה מהרקע ההתמכרותי ולא מקווים אנטיסוציאליים מושרשים- וגם בכך טעם מהותי בהעדפת שיקולי שיקום (ראה למשל ע"פ 3673/15 פלוני נ' מ"י לעניין זה).
15. שלישית- יש להביא בחשבון נסיבות גדילתה של המשיבה ובמיוחד הקשיים מול המשפחה על רקע הנטייה המינית, דבר אשר הביא להידרדרות המשיבה.
16. רביעית- המשיבה נטלה אחריות עקרונית (עובדתית) בתיק העיקרי, לאור הצהרות באת כוחה. קיים חיסכון מהותי בזמן.
17. חמישית- המשיבה עצורה כ- 3 חודשים; מעצרה נתפס כמרתיע; ראה לעניין זה בש"פ 11163/08 מ"י נ' סל.
18. שישיית- השפעה - העובדה כי החלופה עוקרת המשיבה מהשפעת הנאשמת הנוספת אף היא מקהה הסיכון הנשקף מהמשיבה.
19. אשר לתנאי הלכת בש"פ 1981/11 מ"י נ' סוויסה, אכן, אין המדובר במי שהייתה מצויה בהליך גמילה ממש ערב מעצרה; עם זאת המשיבה מכירה בכך כי האלכוהול הוא שהביאה להתנהגות השולית, ולפחות להתרשמות שירות המבחן, יש בחלופה כדי להפחית מהסיכון הנשקף מהמשיבה. אמנם, התנאי הראשון כלשונו אינו מתקיים, יחד עם זאת- גם כאן ניתן למצוא חריגים. אתחיל בתנאים השני והשלישי של חריגי הלכת סוויסה ואשוב לתנאי הראשון
20. לגבי פוטנציאל הצלחת הליך הגמילה- אין לי אלא להפנות לאמירות בתסקירים לגבי ההתרשמות מהמשיבה כמי שקיימים לה סיכויי הצלחה, רושם זה חזר על עצמו לאורך כל התסקירים.
21. אשר ליכולת החלופה להקהות המסוכנות- גם כאן ניתן להפנות לכך כי שירות המבחן ציין הדבר בתסקיר מיום 16/1/25 (עמ' 2 פרק המלצה), הניסיון לגדוע מעגל שוטה זה מחייב הליך טיפולי ולטעמי הפרוגנוזה מתאימה .
22. דגש ראיתי לשים לכך שהמשיבה לקחה אחריות ראשונית, וכי המשך שהייתה עלול להביא להמשך הידרדרות.
23. זאת ועוד- קיימים לא מעט מקרים בפסיקה בהם סבר כב' בית המשפט העליון כי די בהתקיימות שניים משלושת התנאים- על מנת לאפשר לשלב נאשם בהליכי גמילה גם בשלב המעצר; ראה למשל- בש"פ 32/12 פלוני נ' מ"י; בש"פ 4036/15 ישראלי נ' מדינת ישראל ("החריג דנן יחול אם התקיימו שניים משלושת התנאים המצטברים הבאים....").
24. מקרה והמדובר ברצון כן ואמיתי להיגמל, יש לשקול בחיוב שחרור נאשם, גם אם רצון הנאשם בחלקו נובע מרצונו להשתחרר מהמעצר (בש"פ 8791/10 לוי נ' מ"י).

25. במיוחד אמורים הדברים מקום בו נסיבות החיים אינן פשוטות. במצב זה הגמשת כללי הלכת סויסה (לרבות באי קיום התנאי הראשון) מתבקשת. אין לי אלא להפנות לכתוב בבש"פ 1152/17 מולה דרבה נ' מ"י-: "...אני סבורה שהיחוד במקרה זה נובע מכך שלא זו בלבד שמדובר באדם הנמצא בתחילת חייו, אלא גם שעד כה הזדמנויות החיים שעמדו לרשותו, ובכללן יכולתו לצפות לתמיכה משפחתית, היו תמיד דלות. כפי שציינתי בעבר, ראוי גם במקרה זה שלא לנעול את השער דווקא כאשר "שערי התקווה... מאיימים להיסגר" (ראו: בש"פ 3292/14 ציבר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (20.5.2014)). נסיבות חיים אלה מעצימות את ההצדקה לעשות כל מאמץ למיצוי הפוטנציאל השיקומי של העורר, אשר במשך כל חייו נעדר דמות הורית שיכלה להכווין אותו ולהציב עבורו גבולות. הפוטנציאל השיקומי המשמעותי של העורר לא נעלם גם מעיני שירות המבחן, אשר מצא את העורר כמתאים לתכנית טיפולית ואף אישר את המתווה הכללי שלה. כפי שנקבע בעבר, "דרך המלך, בבחינת תנאי יסודי למתן צו מבחן לטיפול גמילה, היא המלצת שירות מבחן, שהוא הגוף המקצועי המרכז את המידע הנדרש לקבלת החלטה אם הנאשם מתאים לעבור טיפול גמילה" (ראו: עניין סויסה, בעמ' 115).
- על רקע זה, אם בעת הנוכחית הצליח העורר לגייס עצמו לתהליך של גמילה שלו נמצא מתאים - הרי שבהתחשב בגילו הצעיר ובמיעוט ההזדמנויות שעמדו בפניו - יש לעשות כל מאמץ לאפשר לו לעשות שינוי. שינוי כזה, ככל שיצליח, ייטיב עמו, ולא פחות מכך עם החברה כולה, שהרי לצד האינטרס להגן על הציבור מפני מבצעי עבירות ניצב גם האינטרס הציבורי בשיקום עבריינים (ראו: ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (29.11.2015); ע"פ 4503/16 אבו שנדי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (9.6.2016)).
26. על אחת כמה וכמה אמורים הדברים נוכח הקושי שחוה המשיבה במיוחד ביחסים מול משפחתה על רקע נטייה מינית.
27. ראה האמירות בבש"פ 4336/19 ביאדגלין (יש לשקול שיקולים גם לבר הלכת סויסה); ראה גם בש"פ 4930/20 (החמצת הזדמנות לערוך שינוי), בש"פ 4950/20 אלחמידי נ' מ"י.
28. עוד אציין כי ייחוד המקרה דנן בא לכדי ביטוי עת מהלך תקופה ממושכת, לאורך כלל התסקירים מקפידה המשיבה להבהיר כי זהו רצונה.
29. לשחרור להליכי גמילה וטיפול במקרה של שוד, גם עם עבר מכביד ומאסר מותנה- ראה בש"פ 4108/09 סולומון וונדמגין נ' מדינת ישראל; להגמשת תנאי הלכת סויסה גם לאחר שנאשם ריצה מאסר, ומואשם בעבירת שוד- ראה בש"פ 8168/17 קרקני נ' מדינת ישראל; ראה גם בש"פ 6990/08 גיטנס נ' מדינת ישראל, בכל הנוגע ליצירת ציפייה לאחר תסקיר.
30. ראה במיוחד בש"פ 3292/14 ציבר נ' מ"י גם כן בעבירת שוד (התחשבות בנסיבות חיים); בש"פ 4336/19 ביאדגלין נ' מ"י - שוב התחשבות בנסיבות חיים; ראה גם מ"ת (מר') 20489-04-15; מ"ת (י-ם) 1556-02-17; מ"ת (י-ם) 10131-04-18; מ"ת (חי') 54384-02-15.
31. עוד אפנה למאמר "שחרור בערובה לחלופת מעצר טיפולית: הריג שהפך לכלל" הסיניגור, 290, עמ' 4.
32. ראה גם בש"פ 8168/17 קרקני נ' מ"י ("כל הליך מעצר הוא עניין לתפירה ידנית", ומשמעות תסקירים), ומהעת האחרונה ממש- בש"פ 8098/21 בוהדנה נ' מדינת ישראל- שילוב שיקולים כמצדיק הפניה לגמילה. (וגם העובדה שמדובר בנאשמת ולא בנאשם)
33. סופו של יום, רואה אני לאמץ ההמלצה ולהורות כדלקמן:-
34. אב המשיבה ואחותה, אשר נחקרו היום באולם, ישמשו כערבים מגבים. הערבים ילוו המשיבה לדיונים או לטיפולים ופרט לכך תפקידם יהיה להביאה למשטרה במקרה של פליטה מהמסגרת הטיפולית.

35. החל מיום 22/1/25 תשולב המשיבה בקהילת "דרך אריאלה", ותשהה בה בתנאי המקום בקהילה, עד תום ההליכים כנגדה; המשיבה תפקיד סך של 3,000 ₪ בקופת בית המשפט ותחתום על התחייבות בגובה 20,000 ₪ להבטחת שמירת תנאי המקום הנ"ל וקיום הוראות גורמי הטיפול; מובהר לקהילת דרך אריאלה כי בכל מקרה של הפרת תנאים, יציאה משטח הקהילה, התנהגות אלימה, יש לדווח מיידית למשטרת ישראל ולשירות המבחן; מובהר למשיבה כי הפרה של התנאים או עזיבת הקהילה תביא להשמתה מאחורי סורג ובריח; הערב המגבה לא מיועד לשמש כחלופה אלא לדאוג להעברת המשיבה לגורמי אכיפה.
36. ב"כ המשיבה תוודא כי המשיבה תקיים תנאי הקליטה כאמור בתסקיר; ב"כ המשיבה תעדכן האמור; ב"כ המשיבה תעדכן גם בתיק העיקרי דבר החלטה זו.
37. השב"ס יעביר המשיבה דלת לדלת לקהילת דרך אריאלה ביום 22/1/25 לא יאוחר משעה 10:00; ניתן צו פיקוח מעצרים לטובת שירות המבחן למשך 6 חודשים; שירות המבחן יגיש עדכון תוך 30 ימים ממועד הקליטה לגבי קליטת המשיבה בקהילת דרך אריאלה.
38. על מנת לאפשר מעקב- המאשימה מתבקשת להודיע בהקדם עמדתה לאחר בחינה וזאת לשם שהמשיבה תוכל להיערך נפשית בנושא הקליטה.
39. להעביר לשב"ס (יש לוודא קיום התנאים!), לקהילת דרך אריאלה, לשירות המבחן ולצדדים. ניתנה היום, י"ט טבת תשפ"ה, 19 ינואר 2025, בהעדר הצדדים.